

DET KONGELIGE FORNYINGS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

Samtlige forhandlingssteder i staten
Statsministerens kontor
Riksrevisjonen

Deres ref.

Vår ref.
200603447-/BWE

Dato
21.06.2007

**HOVEDTARIFFAVTALEN I STATEN 1. MAI 2006 - 30. APRIL 2008 -
LOKALE FORHANDLINGER PR. 1. JULI 2007.**

I Hovedtariffavtalen (HTA) for perioden 1. mai 2006 - 30. april 2008, er det etter forhandlinger for 2. avtaleår fastsatt at det med virkning fra og med **1. juli 2007** skal gjennomføres lokale forhandlinger.

Dette brevet omtaler gjennomføring av de lokale forhandlingene. Brevet er også lagt ut på <http://www.regjeringen.no/lonnsoppgjør>.

1) Bakgrunn

Etter HTA pkt. 2.3.3 Årlige lokale forhandlinger, skal det føres lokale forhandlinger innenfor en samlet økonomisk ramme på 0,5 % av lønnsmassen pr. dato fra 1. juli 2007. Av dette er 0,4 % sentralt avtalte avsetninger og 0,1 % forutsettes tilført av virksomhetene.

Partene har avtalt at Fornyings- og administrasjonsdepartementet (FAD) beregner den økonomiske rammen for forhandlingene på det enkelte forhandlingssted, slik det fremgår av *vedlegg 1*.

Det er gitt føring om at kvinner bør få en større andel av avsetningen til lokale forhandlinger enn pro rata tilsier. Det bør legges spesiell vekt på å vurdere forholdet mellom kvinners og menns innplassering i/og mellom stillingskoder ut fra tilsvarende kvalifikasjoner, oppgaver og ansvar.

Dersom virksomhetene ønsker å skyte inn egne midler, skal arbeidsgivers avgjørelse om dette tas *før* forhandlingene starter, slik at samtlige parter er klar over oppgjørets totale økonomiske ramme ved forhandlingsstart. Arbeidsgiver kan ikke ensidig sette betingelser for bruk av de midler som eventuelt skytes inn. En forutsetning for å skyte inn midler, er at virksomheten har budsjettmessig dekning for merkostnadene.

Utgangspunktet for de lokale forhandlingene er hovedlønstabellen (A-tabellen) pr. 1. mai 2007, og de justeringer om ble avtalt med virkning fra 1. juli d.å., jf. PM 2007-06.

Da de avtalte justeringene og de lokale forhandlingene har samme virkningsdato 1. juli d.å., anbefaler FAD at det utarbeides personal- og lønnsversikter til de lokale forhandlingene som viser den enkeltes arbeidstakers:

- Lønnstrinn pr. 30.06.2007
- Lønnstrinn etter justeringer 01.07.2007

2) Forhandlingssted

Lokale forhandlinger skal føres på de steder som har fått delegert forhandlingsfullmakt.¹ Partene lokalt kan ikke bli enige om andre forhandlingssteder.

Dersom partene på forhandlingsstedet er enige, kan det imidlertid føres *forberedende* forhandlinger i virksomheter/enheter som ikke er eget forhandlingssted. Resultatet av de forberedende forhandlingene kan ikke iverksettes før godkjenning av partene på forhandlingsstedet foreligger.²

3) Virkningstidspunkt

Det er *ikke* anledning til – helt eller delvis – å avtale andre virkningstidspunkt enn **1. juli 2007**.

4) Lønnspolitikk

Statens lønns- og forhandlingssystem forutsetter at de lokale parter har en egen lønnspolitikk. De sentrale avtaleparter anbefaler at partene lokalt søker å komme fram til en felles plattform om hvordan lønnsystemet skal brukes – og hvilke lønsmessige tiltak som er nødvendig for å nå virksomhetens mål. Vi viser i den forbindelse til HTA, pkt. 2.3.1.

Forhandlinger i henhold til HTA pkt. 2.3.3 skal bidra til å *fjerne* kjønnsbetingede lønnsforskjeller - og ikke opprette nye. De sentrale parter forutsetter derfor at partene lokalt benytter statistisk grunnlag ved lokale forhandlinger som beskriver lønsmessige forhold knyttet til stillingsnivå og kjønn. Likestillingsloven § 5, som krever at det skal være lik lønn for arbeid av lik verdi, forutsetter en bred sammenligning av stillingene. Likestillingsloven setter krav om at lønnen skal fastsettes etter saklige og kjønnsnøytrale normer og prinsipper.³ Hvis det er grunnlag for å rette opp lønsmessige skjevheter i en gruppe hvor flertallet er kvinner, skal også menn i denne gruppen gis opprykk for at lønnsopprykket skal være lovlig i hht likestillingslovens § 5.

¹ Jf. HTA vedlegg 2: Forhandlingssteder for lokale forhandlinger.

² Jf. HTA, pkt. 2.3.2, bokstav e).

³ Likestillingsombudets avgjørelse 2005/6.

5) Parter

De lokale forhandlinger føres mellom arbeidsgiver på det enkelte forhandlingssted og de tillitsvalgte som representerer hovedsammenslutningenes medlemsorganisasjoner, eventuelt underavdelinger av disse, for det forhandlingsområde forhandlingene omfatter.⁴

De frittstående organisasjonene NITO og Norges Farmaceutiske Forening (NFF) har inngått hovedtariffavtaler med staten. NITO er part i de lokale forhandlinger som føres i det enkelte departement/virksomhet. NFF er part i de lokale forhandlinger som føres med arbeidsgiver i Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet.

De sentrale parter tilrår at arbeidsgiver, på et forberedende møte før forhandlingene innledes, avklarer med arbeidstakerorganisasjonene om det er mulig å benytte «hovedsammenslutningsmodellen» under de lokale forhandlingene. Det er en forutsetning at modellen omfatter *samtlig*e medlemsorganisasjoner under vedkommende hovedsammenslutning på det enkelte forhandlingssted.⁵

Ordningen innebærer at medlemsorganisasjonene/underavdelingene tilsluttet en og samme hovedsammenslutning opptrer som *én part* både under forhandlingene og ved en eventuell tvistebehandling.⁶ Organisasjonene avgjør selv forhandlingsdelegasjonens sammensetning, og hvilken representant som skal lede forhandlingene med arbeidsgiver.

Dersom «hovedsammenslutningsmodellen» nyttes, *skal kravene fremmes samlet* fra «hovedsammenslutningen» til arbeidsgiver.

Når «hovedsammenslutningsmodellen» først er valgt, kan én eller flere organisasjoner *ikke* trekke seg ut av denne, og opptre som egen part, under forhandlingene eller ved en eventuell tvistebehandling.

6) Virkemidler

Under de lokale forhandlingene er det kun de virkemidler som er omtalt i HTA pkt. 2.3.6 som kan nyttes.

6.1 Hovedregel ved lønnsendringer

De årlige lokale forhandlinger etter HTA pkt. 2.3.3 er *hovedhjemmelen* for endring av lønn lokalt av besatte stillinger. Av pkt. 2.3.4, 3. ledd fremgår det at krav som er fremmet etter pkt. 2.3.4 nr. 1 a og b, men som ikke er ferdigbehandlet/tvisteløst, kan forhandles i forbindelse de årlige forhandlingene etter pkt. 2.3.3. Hver av partene kan kreve dette. FAD vil også presisere at alle krav som er fremmet i henhold til pkt. 2.3.3 skal forhandles etter denne bestemmelse, selv om de inneholder begrunnelse knyttet til pkt. 2.3.4. Ved de årlige forhandlingene etter pkt. 2.3.3 kan således *alle* relevante argumenter brukes for å underbygge kravet - også argumenter som er nevnt under pkt. 2.3.4.

---

⁴ Jf. HTA, pkt. 2.1 Parter.

⁵ Jf. HTA pkt. 2.1, 2. ledd

⁶ Jf. HTA pkt. 2.2.6 og 2.3.9.

Hovedregelen er at de lønnsendringer som foretas, gis på *individuell grunnlag*. FAD gjør imidlertid oppmerksom på at virkemidlene under HTA, pkt. 2.3.6, bokstav a-h også kan nyttes for grupper av arbeidstakere.⁷

6.2 Opprette og endre særavtaler

De sentrale parter er enige om at virkemiddelet «opprette og endre særavtaler»⁸ kan være forhandlingstema i lokale forhandlinger når:

- særavtalen er sagt opp for revisjon ved utløp og en av partene ensidig bringer inn dette som forhandlingstema
- en av partene fremsetter krav/tilbud om opprettelser av særavtaler
- det foreligger enighet mellom partene om å bringe inn endring av løpende særavtaler som forhandlingstema.

FAD vil gjøre oppmerksom på at lokale særavtaler som er i strid med HTA, eller sentrale særavtaler, kan være ugyldige. Vi viser forøvrig til PM 10/99 og PM 16/99 om inngåelse av særavtaler m.v.

6.3 Kronetillegg

Hovedtariffavtalen åpner for å bruke fast eller tidsavgrenset kronetillegg som virkemiddel i forhandlingene. Kronetillegg skal primært gis som et engangsbeløp pr. 1. juli 2007, eventuelt for en tidsbegrenset periode. FAD anser dette for å være en hensiktsmessig måte å belønne oppnådde resultater og/eller en ekstraordinær arbeidsinnsats over et begrenset tidsrom.

6.4 Omgjøring av stillinger til annen stillingskode

Omgjøring av *besatte* stillinger til en annen stillingskode er en forhandlingssak.⁹ Dersom partene blir enige om å endre en stilling fra en stillingskode til en annen, går dette til en navngitt arbeidstaker. Dette innebærer at tilsettingsmyndigheten ikke skal behandle endringen.

Ved omgjøring av stillingskode er det kun de koder som er nedfelt i hovedtariffavtalens gjennomgående lønnsplan, eller den enkelte etatslønnsplan, som skal benyttes. Stillingskoder på lønnsplaner for andres departementsområder kan *bare* benyttes etter forhåndssamtykke fra FAD.

Omgjøring av en stillingskode til en annen, kan være aktuelt dersom det har skjedd vesentlige/reelle endringer i en stillings arbeids- og/eller ansvarsoppgaver. Omgjøring av en stillingskode til en annen for å få en bedre lønsmessig utvikling, er ikke i samsvar med HTA.

FAD vil minne om at omgjøring av besatte stillinger som resultat av omorganisering og ny stillingsstruktur, i hovedsak skal skje under de årlige lokale forhandlingene.

⁷ Jf. HTA, pkt. 2.3.6 bokstav i.

⁸ Jf. HTA pkt. 2.3.6 bokstav e.

⁹ Jf. HTA pkt. 2.3.6 bokstav c.

Lederstillingene i hovedtariffavtalen omfattes av forhandlingene. FAD anser det imidlertid som uheldig med omgjøring *til* lederstillinger ved forhandlinger.¹⁰ Som hovedregel bør lederstillinger kunngjøres for å sikre den nødvendige konkurranse. Dersom noen har rettskrav på en nyopprettet stilling, vil den måtte betraktes som allerede besatt og skal ikke kunngjøres, og lønnsfastsettelsen skjer med hjemmel i pkt. 2.3.8. Hvorvidt en arbeidstaker har rettskrav på en stilling, må vurderes konkret i det enkelte tilfellet. En slik vurdering må gi svar på om vedkommendes arbeidsoppgaver helt eller i det vesentlige er videreført i den nyopprettede stillingen.

6.5 Lønnsendring for ledernivå – HTA pkt 2.3.3, 4. og 5. ledd

Det presiseres at det etter HTA pkt 2.3.3, 4. ledd er det øverste leder på forhandlingsstedet som avgjør om lønnsendring for neste ledernivå skal avtales etter denne bestemmelsen, etter at saken er drøftet med organisasjonene. Bestemmelsen kan tas i bruk for bare noen av nevnte ledere. Dersom de lokale parter på forhandlingsstedet er uenige hvilke ledere ”neste ledernivå” omfatter, tar arbeidsgiver spørsmålet opp med sitt fagdepartement som igjen fremmer saken overfor FAD. Virkningstidspunktet for lønnsendringen kan ikke fravikes, men arbeidsgiver på det enkelte forhandlingssted må selv vurdere om lønnsendringen skal foretas før, samtidig med eller i etterkant av de ordinære 2.3.3-forhandlingene. Arbeidsgiver bør drøfte dette spørsmålet med organisasjonene i det forberedende møtet etter HTA pkt 2.3.1. Lønnsendringen skal nedfelles i egen protokoll mellom partene. Eventuell uenighet om lønnsendring kan ikke tvisteløses. Arbeidsgivers siste tilbud/ krav skal gjelde.

Etter HTA pkt 2.3.3, 5. ledd er det nærmeste overordnede myndighet som avgjør om lønnsendring for øverste leder skal avtales etter denne bestemmelsen, etter at saken er drøftet med organisasjonene på samme nivå. Med hensyn til virkningstidspunkt, protokoll og tvisteløsning, så gjelder det samme som er uttalt foran vedr. 4. ledd

7) Fagarbeider med fagbrev

Stillingskode 1203 Fagarbeider med fagbrev er forbeholdt de stillinger der det kreves relevant fagbrev for å utføre stillingens oppgaver.

8) Uorganiserte arbeidstakere

Forhandlingene omfatter både organiserte og uorganiserte arbeidstakere. Det er arbeidsgiver som i første rekke må påse at arbeidstakere uavhengig av organisasjonstilknytning får den lønn de etter sine oppgaver og arbeidsutførelse bør ha.

9) Midlertidig tilsatte på eksternt finansierte midler

Tjenestemenn som er midlertidig tilsatt for å utføre eksternt finansierte oppdrag, omfattes av HTA og dermed av de lokale forhandlingene.¹¹

¹⁰ Jf. PM 20/97, pkt. 6.

¹¹ Jf. Tjenestetvistloven § 1, 1. ledd.

10) Stillinger som ikke omfattes av HTA

Stillinger i lederlønnssystemet og i lønnssystemet for dommere i tingrettene og lagmannsrettene er tatt ut av HTAs virkeområde og *omfattes* dermed *ikke* av de lokale forhandlinger.

Stillinger som er overenskomstlønnet *omfattes ikke* av HTA – og derfor heller ikke av de lokale forhandlingene.¹²

11) Kostnadsberegning

Avsetningen for det enkelte forhandlingsområde er angitt for 12 måneder og er eksklusive arbeidsgiveravgift, feriepengetillegget mv. Kostnadene ved de lokale forhandlingene beregnes derfor med årsvirkning (tabell A, kolonne 2). *Budsjettvirkningen* for 2007 utgjør imidlertid 6/12 av avsetningen som er angitt i vedlegg 1.

Dersom lønnsendringer i de sentrale justeringene pr. 1. juli 2007 utløser *sikringsbestemmelser*, dekkes kostnadene av de midler som er avsatt til lokale forhandlinger pr. 1. juli 2007.

12) Gjennomføring

De lokale forhandlingene skal slutføres **innen 31. oktober 2007**.¹³

13) Tvist

Tvister i forbindelse med lokale forhandlinger er nærmere omtalt i Statens personalhåndbok, pkt. 6.4 Arbeidskonflikter/tvister. Forhandlingsresultatet mellom de av partene som måtte være enige kan *ikke* iverksettes før kjennelse fra Statens lønnsutvalg foreligger.

14) Rapportering

FAD vil i år benytte elektronisk tilbakemelding på resultatene og øvrig statistikk i forbindelse med det lokale oppgjøret. Det vil bli benyttet et datainnsamlingssystem som heter Questback. Alle virksomheter vil få tilsendt en mail som er adressert til postmottak. Mailen vil inneholde en link til en internettadresse som ansvarlig person i virksomheten skal benytte i forbindelse med rapporteringen. Mail med internettadresse vil bli sendt til virksomheten i løpet av september/oktober.

Den elektroniske rapporteringen vil i all hovedsak bygge på de samme spørsmålene som ble brukt etter de lokale forhandlingene i 2006.

Mailen vil også inneholde fyldig informasjon om hvordan datainnsamlingen skal skje og muligheten for hjelp underveis.

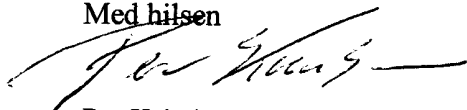
---

¹² Se Tjenestevistloven § 1, 3. ledd og forskrift av 1. juni 2002 som angir hvilke arbeidstakere som ikke omfattes av loven.

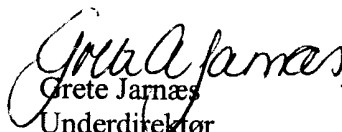
¹³ Jf. HTA pkt 2.3.3, annet ledd.

FAD gjør oppmerksom på at resultatet av de lokale forhandlingene for 2007 ikke skal inngå til Statens tjenestemannsregister/ SSB pr. 1 oktober 2007.

Med hilsen

Per Kristian Knutsen (e.f)
Fung. statens personaldirektør

Grete Jarnæs
Underdirektør

Vedlegg 1: Oversikt over økonomiske rammer for forhandlingene

Vedlegg 2: Statens sentrale tjenestemannsregister 1. oktober 2006,

se: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/Tema/andre/Lonnsoppgjor/SST.html?id=473320>

Kopi: LO Stat
              YS Stat
              Akademikerne
              Unio
              NITO
              Norges Farmaceutiske Forening (NFF)